

Jarní vodní zvířátka. Kousek ze života jednoho druhu

Přichází jaro. Sluneční paprsky sílí a prohřívají drobné kaluže, malé i velké vodní plochy. A z ničeho nic se začínou ve vodě objevovat živočichové. Drobné, oranžové poskakující čočky se vznášejí ve vodním sloupci. Skoro každý, kdo je políbený akvaristikou, v nich pozná „vodní vši“. Tedy tak se tomu říkalo, laicky. Ve skutečnosti se jedná o drobné koryše, většinou perloočky. Jejich úloha pro

Perloočky

zvířátek než živých.

zmiňované vodní nádrže je nezanedbatelná. Právě ony je dokážou zbavit přemíry volně se vznášejících i přisedlých řas. Jenže tam, kde vládne chemie, splašky nebo množství ryb, žít spokojeně nedokážou.

Také jsem se letošní léto nechal zlákat. Vytáhl jsem drobnou síťku z batohu, umělohmotnou nádobku a zalovil jsem si. Ne moc, protože perlooček mohou být v jednom litru stovky, snad i tisíce. Sklepl jsem růžový obsah do připravené schránky. Ne po okraj plné. Opatrně jsem uzavřel a strčil do kapsy, abych s ní mohl občas jemně zamíchat a vodu provzdušnit. Na to se nesmí zapomenout, nebo si člověk domu přinese více mrtvých

Doma jsem nechal nádobku v akváriu, aby se vyrovnal teplotní rozdíl. Po necelé hodině jsem pustil drobné koryše do akvária. A potom jen pozoroval. Nejdříve jsem si prošel příslušnou literaturu, abych se ujistil, že v mně v nádrži plave hejno perlooček s českým názvem hrotnatky. Snad hrotnatky velké (*Daphnia magna*). Určování není jen tak. Znaků je mnoho, stejně jako příslušných druhů.

Ale spíše než tuhé určování mě zaujal samotný život těchto tvorů. Už jen málo zvědavý pozorovatel si všimne, že hejna perlooček se ráda sluní. V rybníku, odkud jsem je vylovil já, perloočky přesně kopírovaly místa, kam dopadaly hřejivé paprsky slunce a prohřívalo se dno. Putovaly rozdílně ve vodním sloupci. Jednou uprostřed, podruhé nízko nade dnem.

Když jsem je přinesl, byla jejich tělíčka, uzavřená mezi dvěma chitinovými skořápkami, růžová, průsvitná. Kromě pohybu antén bylo vidět i míhání několika drobných nožiček v přední části těla. Protože jejich život trochu znám, dal jsem je do různě zarostlých nádrží. Snad nejraději byly v nádrži, kde bylo na kamíncích dna trochu zelené řasy. Takřka okamžitě se spustily na dno a začaly je oškrábávat. Po dvou, třech dnech bylo možno pozorovat, jak se jejich trávicí soustava plní a spodní část těla je zvýrazněna drobným obloučkem.

Zajímavé je také, jak perloočka zatáčí. Tuto věc mně odhalilo několik fotografií jejich pohybu. Při běžném pohybu nahoru, dopředu používají rovnoměrně obě vějířkovité antény, tykadla. Dokáží jimi pohybovat nahoru a dolů. Ale v případě potřeby je použijí i v krouživém pohybu. Stejně tak svedou pohyb s jedním tykadlem nahoře a druhým dole. Stání na místě představuje rychlý, trhavý pohyb obou tykadel na místě. A při tom všem mihotání do sebe, pokud nejsou na hladině, nevrází. K pozorování okolí jim slouží jedno centrální očko s několika segmenty okolo něj.

Další zajímavostí bylo, že zhruba po třech dnech se u mých perlooček kromě zmiňovaného obloučku trávicího ústrojí objevila v zárodečné komůrce umístěné pod hřbetem živočicha drobná vajíčka. U každého jedince rozdílně. Ale bylo jich od 1 do 8. Pokud jsem si mohl všimnout, bylo to zhruba u takových 90 % perlooček. U ostatních nic.

Po cca 4 dnech se počet vysazených perlooček začal snižovat. Ve vodě se vznášeli jedinci s vyplněným trávicím ústrojím a malými vajíčky. Potravu, řas, bylo v akváriu stále dostatek. I když stěny nádrže se zdají být čistší, stejně jako voda. Jsem zvědav, jak dlouho perloočky přežijí. Podobný cyklus života probíhá i v přírodě. Ale tam mají tyto drobné korýši více nepřátel, než tomu bylo v podmínkách umělé nádržky.

Po cca 5 dnech od přinesení do nádrže se ve vodě objevily maličké perloočky. Velké tak do 0,4 mm. V hojném množství se lehounce vznášely ve vodním sloupci. Dospělých perlooček naopak ubylo. Část se jich držela při dně. Tentokrát ne na světlé, ale na tmavější stěně. Uprostřed nádrže se aktivně pohybovaly samičky s jedním vajíčkem nebo jedinci bez vajíček.

Přišel 6. den. Počet dospělých perlooček se snížil. Pár se jich vznáší uprostřed vodního sloupce. Nějaké jsou nade dnem. U hladiny skoro žádná. Zato malých korýšů je v 1 cm³ od 10 do 20 jedinců.

V průběhu dalších dní se jejich počet v akváriu začal snižovat. I přes skutečnost, v nádrži nebyli žádní jejich predátoři a vodní sloupec byl přirozeně zásoben kyslíkem produkovaným domácimi vodními rostlinami.

Paradoxně nejlépe se perloočkám vede ve skleněném krmítku určeném pro krmení včel. Do toho si manželka vsadila větvíčku pokojové rostliny zvané cissus, která zde hydroponicky spustila drobné kořínky. Původní perloočky již vymřely. Ale předtím se objevila jejich nová generace. Takřka po 30 dnech již druhá. A nejsou to žádní nedomrlí jedinci, ale jsou plně životaschopní. Zvířátka tak v domácnosti obohatila zdánlivě nehybný prostor zmiňovaného krmítka o nepokoj poskakujících narůžovělých čoček, na které je radost pohledět.

Ještě k samotnému zájmu o perloočky je nutno dodat, že patří mezi živočichy, jejichž pozorováním se zabýval např. Charles Darwin. V českých zemích byly např. popsány souborným dílem již koncem 19. století a dnes jsou používány jako modelový druh k různému druhu výzkumu.

System:

Třída: korýši

Podtřída: lupenonožci

Řád perloočky

Podřád: perloočky cedivé

Čeleď: perloočky různonohé

Rod: hrotnatky

